

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професорки, завідувачки
кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін**

Тернопільського національного медичного університету імені І. Я.

Горбачевської Ірини Миколаївни Мельничук

**на дисертацію Ільніцької Тетяни Сергіївни «Підготовка майбутніх
фахівців сестринської справи в умовах цифровізації освіти медичних
коледжів» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 015 — професійна освіта (за спеціалізаціями)**

Сучасна система охорони здоров'я тісно інтегрується з цифровими технологіями: від збереження клінічних даних і їх автоматичний аналіз за допомогою спеціального програмного забезпечення до комунікаційних заходів, що забезпечують взаємодію медичного працівника і пацієнта. За своїм змістом цифрова медична галузь представляє собою зв'язуючу ланку між цифровими технологіями, охороною здоров'я та суспільством, здатна підвищити ефективність надання медичної допомоги і зробити медицину більш персоналізованою і точною.

Здійснений дисертанткою аналіз джерел із теми дослідження довів, що теоретико-методичні аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи в процесі цифровізації освіти медичних коледжів, висвітлені у науково-педагогічній літературі лише частково. З огляду на це, є підстави вважати, що тема дисертаційного дослідження Тетяни Сергіївни Ільніцької є актуальною, соціально значущою та недостатньо дослідженою.

Т.С. Ільніцька ґрунтовно та переконливо обґрунтувала актуальність досліджуваної теми. Погоджуємось з її твердженням про те, що головна мета цифровізації системи охорони здоров'я полягає в підвищенні якості надання медичних послуг населенню. Підготовка майбутніх фахівців сестринської справи в умовах цифровізації освіти дозволить їм ефективно та компетентно застосовувати свої знання в галузі автоматизації лабораторних досліджень, консультативної діагностики, в процесі контролю за станом пацієнтів у

відділеннях інтенсивної терапії, під час проведення профілактичних оглядів тощо.

Авторка чітко конкретизувала проблему дослідження і коректно визначила науковий апарат, що дало їй можливість: здійснити систематизацію матеріалу, який висвітлює особливості професійної підготовки медичних сестер, обґрунтувати педагогічні умови, розробити комплекс інноваційних методів, форм і технологій та довести їхню ефективність у процесі проведення педагогічного експерименту. Дисертантка здійснила детальний огляд наукової та методичної літератури на основі якої сформулювала та обґрунтувала наукові положення, висновки та рекомендації. Авторка здійснила аналіз філософської, наукової, педагогічної, психологічної, методичної літератури, який дозволив узагальнити досвід наукових досліджень в галузі професійної підготовки майбутніх фахівців медсестринства в медичних коледжах і виявити специфіку підготовки студентів в умовах цифровізації освітнього процесу. Це свідчить про високу вмотивованість, наукову та методичну зрілість дисертантки.

Відповідно до цього (мети, об'єкту, предмету і завдань), з метою забезпечення достовірності одержаних результатів дисертантка використала відповідний комплекс методів і методик. Для опрацювання емпіричних даних було використано методи математичної статистики.

Експериментальне дослідження проводилось на базі Вінницького медичного фахового коледжу імені акад. Д.К. Заболотного, Гайсинського медичного фахового коледжу, Погребищенського медичного фахового коледжу, Житомирського медичного інституту, Звягельського фахового медичного коледжу. Перевірка ефективності розробленої методики та методичного забезпечення підготовки майбутніх фахівців сестринської справи в умовах цифровізації медичних коледжів здійснювалась із 2020 до 2023 року та включала три етапи: 1-й етап констатувальний (2020-2021 р.р.); 2-й етап формувальний (2021-2022 р.р.); 3-й етап контрольний (2022-2023 р.р.). В експерименті було задіяно 387 студентів і 51 викладач фахових дисциплін.

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 17 опублікованих працях. Дисертантка взяла участь в значній кількості

конференцій: *міжнародних*: «Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації» (Мелітопіль, 2021), «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects» (Берлін, 2021), «Science, theory and practice» (Токіо, 2021), «Baskent international conference on multidisciplinary studies» (Ankara, 2022); *всукраїнських*: «MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE» (Львів, 2022), «Наука, освіта, технології і суспільство: світові тенденції та регіональний аспект» (Рівне, 2023), «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (Львів, 2023), «Modern problems of science, education and society» (Київ, 2023), «Сучасні вектори підвищення якості медичної та фармацевтичної освіти в умовах змішаного й дистанційного навчання» (Кропивницький, 2023), «Наукові досягнення та інновації: шлях до успіху» (Київ, 2023), «Фаховий молодший бакалавр: стан освітньо-професійного ступеня в умовах воєнного сьогодення та перспективи у майбутньому» (Суми, 2023). Систематично виступала на науково-методичних семінарах кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та методичних нарадах Вінницького фахового медичного коледжу імені акад. Д. К. Заболотного.

У роботі конкретизовано зміст понять «підготовка», «готовність до діяльності», «професійна підготовка», «інформаційна підготовка», «підготовка студентів медичного коледжу в умовах цифровізації освіти», «цифрові технології» тощо. Здійснено авторське трактування поняття «підготовка фахівців медсестринства в умовах цифровізації освіти» як процес засвоєння теорії і практики використання цифрових технологій в медичній діяльності для здійснення інформаційної взаємодії, а також ефективного використання набутих знань, вмінь і навичок з метою розв'язання конкретних медичних завдань.

У дисертації констатовано, що цифрова технологія – це систематичне та послідовне втілення на практиці заздалегідь спланованого освітнього процесу з використанням цифрових гаджетів, що засновані на виконанні функцій збирання, збереження, перетворення, передавання та використання даних з безумовним забезпеченням комфортних умов для здобувачів і викладачів.

Дисертантка визначила структуру підготовки студентів медичного коледжу в умовах цифровізації освіти, що включає в себе такі складові: психологічну підготовку, інтеграцію цифрових технологій в базові та професійні дисципліни, включення цифрових технологій в теоретичну та практичну підготовку, використання мережі Інтернет і електронних навчальних посібників.

Заслуховує на увагу сформульоване Т.С.Ільніцькою авторське визначення поняття «інформаційно-освітнє середовище медичних коледжів». Дисертантка потрактовує його як динамічну систему інформаційно-комунікаційних, навчально-методичних, організаційно-правових та управлінських складових, що дозволяють організувати освітній процес.

Авторкою визначено критерії підготовки майбутніх фахівців сестринської справи: мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-результативний. На зацікавленість заслуговує розроблена дисертанткою модель підготовки майбутніх фахівців сестринської справи до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти медичних коледжів.

У другому розділі цікавими є визначені та схарактеризовані педагогічні умови підготовки медичних сестер у коледжах до професійної діяльності в процесі цифровізації освіти, а саме: формування мотивації до майбутньої професійної діяльності студентів медичних коледжів у теоретичній і практичній підготовці; поетапне формування готовності до професійної діяльності в медичній галузі майбутніх медичних сестер; наскрізне застосування цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці молодших медичних фахівців і бакалаврів медицини.

Цікавою є методика формування мотивації в майбутніх фахівців сестринської справи, яку запропонувала дисертантка. Тетяна Сергіївна реалізовувала її за допомогою інтерактивних методів навчання: кейс-методу, методу мозкового штурму, за допомогою інформаційних технологій: вебквест, ведення блогу, з використанням сервісів для сучасної освітньої діяльності (padlet.com, linoit.com тощо), соціальні мережі, віртуальні дошки, електронні сервіси (Zoom, GoogleClassroom, GoogleMeet, Viber, Фейсбук), IDroo (віртуальна

дошка з можливостями спільного використання), сервіси Google (таблиці, документи, презентації, диск).

Авторка виокремила та детально описала етапи формування готовності до професійної діяльності майбутніх медичних сестер: професійно-орієнтаційний, знаннєво-діяльнісний та корегуючий етап. Констатується, що використання комплексу педагогічних умов у період теоретичного навчання приводить до оновлення змісту підготовки у відповідності до досягнень медичної науки, техніки і технологій, що сприяють формуванню інформаційної та цифрової компетентності студентів.

Цікавою та практично значущою є розроблена й описана Т.С.Ільніцькою методика підготовки студентів медичних коледжів до професійної діяльності з використанням цифрових технологій у період навчальних і виробничих практик. Представлена структура персонального методичного комплексу студента на період виробничих практик. Вагоме практичне значення має також описана методика організації студентів і викладача в мережі Інтернет, а також розроблена й описана технологія створення індивідуальної освітньої траєкторії студентів у період навчальних і виробничих практик у медичному коледжі.

У третьому розділі досить коректно та структуровано описано методику інформаційної підготовки, що містить мету, зміст, методи, прийоми та засоби її реалізації. Мета представленої методики полягає в підготовці компетентного фахівців сестринської справи, які володіють необхідним рівнем використання інформаційних технологій, здатних до свідомого особистісного і професійного розвитку, самовдосконалення і самореалізації в професійній діяльності. Авторка стверджує, що зміст підготовки залежить від декількох складових: базового змісту навчальних дисциплін і предметів за вибором; нарощування особистісного й індивідуального ресурсу; розширення бачення освітніх, соціальних і професійних перспектив тощо.

У процесі підготовки здобувачів до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти дисертантка використовує різні технології і засоби: створення індивідуальної освітньої траєкторії, що дає студенту можливість проєктування і реалізації професійно-орієнтаційних завдань; методика взаємодії

студентів і викладача в мережі Інтернет; використання мобільних додатків у процесі теоретичної та практичної підготовки; комплекс індивідуальних навчальних завдань для забезпечення самостійної роботи студентів у період теоретичного навчання і виробничих практик тощо.

Результати експериментальної перевірки впровадження педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи в умовах цифровізації освіти медичних коледжів, а також результати анкетування студентів і викладачів підтвердили їхню ефективність.

У результаті розроблена й описана методика підготовки студентів, майбутніх фахівців сестринської справи до використання цифрових технологій в процесі теоретичної підготовки, що зумовлена специфікою діяльності в галузі медицини. Зокрема, схарактеризовано зміст дисциплін: «Основи медичної інформатики», «Медсестринство в педіатрії», «Медсестринство у внутрішній медицині», «Основи біологічної фізики та медична апаратура» тощо.

Дослідження, проведене Т.С.Ільніцькою продемонструвало, що використання обґрунтованого комплексу педагогічних умов і моделі їх реалізації в освітньому процесі приводить до суттєвого підвищення якості підготовки майбутніх фахівців сестринської справи до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти.

Отже, аналіз дисертаційного дослідження дозволяє стверджувати, що Т.С.Ільніцька ефективно застосувала науковий апарат, чітко сформулювала ідеї та положення дисертації. Вважаємо, що сформульованої мети дисертанткою досягнуто, поставлені завдання виконано, а висновки дослідження є аргументованими.

Дослідження відзначається науковою новизною, оскільки вперше обґрунтовано, створено та експериментально перевірено педагогічні умови, що забезпечують ефективність підготовки майбутніх фахівців сестринської справи до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти (формуванні мотивації до майбутньої професійної діяльності студентів медичних коледжів у теоретичній і практичній підготовці; поетапному формуванні готовності до професійної діяльності майбутніх медичних сестер; наскрізному застосуванні

цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці медичного персоналу). Удосконалено змістове наповнення та навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін з метою підвищення ефективності підготовки здобувачів у медичних закладах освіти. Подальшого розвитку набули зміст, форми і технології підготовки майбутніх фахівців сестринської справи до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, наукове та практичне значення одержаних результатів, вважаємо за необхідне висловити окремі побажання та зауваження, що носять дискусійний характер:

1. Розкриваючи професійну підготовку майбутніх фахівців сестринської справи в умовах цифровізації освіти медичних коледжів варто було б детальніше проаналізувати досвід зарубіжних країн.

2. У першому розділі дисертаційного дослідження, проаналізовано значну кількість наукової літератури та нормативних джерел, наведено чимало поглядів інших науковців, що свідчить про проведення авторкою ґрунтовного аналітичного дослідження. Вважаємо, що деякі узагальнювальні таблиці (наприклад, таблиці 1.6; 1.4; 1.7.) доцільно перенести в додатки, оскільки в тексті присутня характеристика вказаних таблиць.

3. У другому розділі авторка описує методику підготовки майбутніх фахівців сестринської справи на основі деяких дисциплін: «Медсестринство в педіатрії», «Медсестринство в ендокринології» тощо. Вважаємо доцільним розглянути це у контексті дисциплін вибіркового циклу.

4. На с.85 представлена авторська модель інформаційно-освітнього середовища (ІОС). В додатку В подано характеристику ІОС Вінницького фахового медичного коледжу імені акад.Д.К. Заболотного відповідно до створеної моделі. Бажано було б детальніше, а саме на конкретних посиланнях, побачити, як реалізовані складові компоненти моделі в цьому медичному коледжі.

5. На с.76 дисертації авторка зазначає, що в освітньому процесі студентам пропонувалось використання медичних мобільних додатків. У додатку Б подана їх детальна змістова характеристика. Вважаємо, більш

6. Оскільки цифровізація все більше проникає в освітній процес, у тому числі медичних закладів освіти, рекомендуємо дисертантці підготувати монографію, посібник, методичні рекомендації щодо викладання курсу «Медсестринство в педіатрії» з використанням цифрових технологій.

7. У тексті роботи присутні стилістичні огріхи.

Варто зазначити, що висловлені зауваження і побажання не зменшують наукову значущість дисертаційного дослідження Т.С. Ільніцької та не впливають на позитивну оцінку рецензованої роботи.

Висновок

Аналіз дисертації й опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Ільніцької Тетяни Сергіївни є самостійним, завершеним, цілісним науковим дослідженням, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також відповідає вимогам директивних документів щодо присудження наукового ступеня доктора філософії. Тетяна Сергіївна Ільніцька заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки вищої школи
та суспільних дисциплін
Тернопільського національного
медичного університету
імені І. Я. Горбачевського

І. М. Мельничук

завіряю
завідувач кафедри з кадрових питань
Тернопільського національного
медичного університету

Бачук Р.М.